

Almanya'da Çok Kültürlü Ortamda Yetişen Türk Kökenli Çocuklara Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Değer Yargıları

Ferdi Ünal

International Burch University, Bosnia and Herzegovina, ferdi.unal@stu.ibu.edu.ba

Assist. Prof. Dr. Sead İBRİC

English Language and Literature, International Burch University / Sarajevo, Bosnia and Herzegovina,
sead.ibric@ibu.edu.ba

Özet

Almanya'da çok kültürlü bir ortamda yetişen Türk kökenli çocuklara Türkçe öğreten öğretmenlerin değer yargıları mercek altına alınması gereken bir durumdur. Bu bağlamda söz konusu çalışma, 1961 yılından itibaren Almanya'ya yönelik kitlesel Türk göçünün ardından Türkçe'nin yurtdışındaki yeni nesillere aktarılmasının sürdürülmesinde öğretmenlerin rolünü ve bu süreçte öğretmen değer yargılarının öğrenci üzerindeki etkilerini detaylı bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Öğretmenlerin değer yargıları, öğrencilerin kültürel kimliklerinin şekillenmesi ve ana dillerini koruma noktasında önemli bir etken olarak değerlendirilmekte, bu durum öğretmenlerin tutumlarının öğrencilerin dil öğrenimi ve kültürel entegrasyon süreçlerine olan etkisini göstermektedir. Almanya gibi çok kültürlü bir toplumda Türk öğrencilerin kültürel kimliklerini koruması ve geliştirmesi, sosyal entegrasyon ve kişisel gelişim açısından büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin kültürel değer yargılarının öğrencilerin değer algıları üzerindeki etkisini ortaya koyarak yurtdışında Türkçe eğitim veren öğretmenler için politika belirleme ve geliştirme süreçlerine katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda bu çalışmanın Almanya'daki Türk kökenli çocuklara yönelik eğitim politikalarının şekillendirilmesinde önemli bir referans kaynağı olarak ön plana çıkacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Almanya, Türkçe, İki Dillilik, Değer Yargıları, Türkçe Öğreten Öğretmenler

Value Judgments of Teachers Instructing Turkish to Children of Turkish Origin in Multicultural Germany

Abstract

The value judgments held by teachers responsible for instructing Turkish to children of Turkish origin in Germany's multicultural context warrant rigorous analysis. This study seeks to critically examine the

role these educators play in perpetuating the Turkish language among new generations, following the mass migration of Turkish citizens to Germany since 1961, and to evaluate the impact of these value judgments on the students' linguistic and cultural development. The value judgments of teachers are posited as a significant factor in the formation of students' cultural identities and the preservation of their mother tongue, underscoring the profound influence of educators' attitudes on students' language acquisition and cultural integration. In a diverse society like Germany, the preservation and development of cultural identity among Turkish students is imperative for their social integration and personal development. This research aims to contribute to the formulation and enhancement of educational policies for teachers of Turkish abroad by elucidating the effect of teachers' cultural value judgments on students' value perceptions. Furthermore, this study aspires to serve as a critical reference for shaping educational strategies for children of Turkish origin in Germany.

Keywords: Germany, Turkish, Bilingualism, Value Judgments, Turkish Language Teachers

1. GİRİŞ

İnsanlık, tarih boyunca her zaman göç olgusunu deneyimlemiştir. Bu çerçevede Türkiye'den yurtdışına yapılan en büyük kitlesel göç, 31 Ekim 1961 tarihinde Almanya ile Türkiye arasında başlamıştır. Bu göç dalgası, 1961 yılından itibaren 2000'li yılların başlarına kadar sürmüştür (Palo, 2014: 7).

Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının kültürel ve dil bilgilerini yeni nesillere aktarabilmeleri, bu değerlerin devamı açısından zorunlu bir duruma gelmiştir. Dil, bir topluluğun ulus olabilmesi için gerekli temel şartlardan biri olduğu kadar, o topluluğun ulus olarak varlığını sürdürebilmesinin de temel gerekliliklerinden biridir (Kalkan, 2016: 16).

Bu çalışmanın diğer bir konusu olan değerlerin insan hayatındaki rolü ve önemi sosyologların, psikologların ve özellikle eğitimcilerin hep dikkatini çekmektedir. İnsan davranışları ile alakalı araştırmalara bakıldığında sosyologlar, psikologlar, sosyal psikologların, antropologların bu davranışların temelinde değerlerin etkisini araştırdıkları görülmektedir. Bu bağlamda değerler insanların duygu, düşünce ve davranış boyutlarıyla yakından ilgilidir. Sosyal bilimciler değerlerin insan davranışlarını açıklamada temel bir öneme sahip olduğunu ifade etmektedir (Kuşdil & Kağıtçıbaşı, 2000).

İnsan davranışlarının temeli adına büyük bir öneme sahip olan değerler insanın hayatında öğrenmenin başladığı doğumdan itibaren etkili olmaktadır. Değerlerin temeli ilk olarak ailede başlamaktadır. Bireyin ailede aldığı değerler, onun sosyalleşmeye başlamasıyla birlikte toplum içerisinde yayılmaya başlar (Rokeach, 1973). Değerlerin, insanların sahip oldukları tutum ve davranışlarının belirlenmesi ve

yönlendirilmesi konusunda önemli bir fonksiyona sahip olduğu yadsınamaz (Kulaksızoğlu ve Dilmaç, 2000).

Çocuğun doğumu ile başlayan değer kazanımları çocuğun eğitim hayatı döneminde de devam etmektedir. Bu dönemde de çocuğun önünde rol model olan öğretmenlerin kişiliği, model olma özelliği değerler eğitimi ve öğrencilerin karakter gelişimi açısından büyük bir öneme sahiptir (Çağlar, 2005).

Almanya’da Türk dilinin geleceği açısından eğitim programlarına bu dili dahil etmek son derece mühimdir. Eğitim alanında Türkçe dersi alan öğrencilerin bir kısmı öğretmenlerinin tutumları aracılığıyla Türk değerlerini kavrayıp içselleştirirken bazıları öğretmenlerinden kaynaklı değer yargılarından uzaklaşabilmektedir. Bundan dolayı Türkçe öğreten öğretmenlerin tutumları, yurt dışındaki Türk öğrencilerin değer yargılarından uzaklaşmalarında veya mevcut değerleri içselleştirmelerinde etkin bir rol oynamaktadır. Bu da rol model olan öğretmenlerin değer yargılarının önemini ortaya koymaktadır.

Almanya gibi çok kültürlü bir toplumda, göçmen kökenli Türk öğrencilerin ana dilini koruması ve kültürel kimliğini geliştirmesi, sosyal entegrasyon ve kişisel gelişim açısından büyük önem taşımaktadır. Türkçe öğreten öğretmenlerin tutumları, bu sürecin merkezinde yer almakta olup onların değer yargıları öğrencilerin kültürel kimliklerinin korunması ve güçlendirilmesinde belirleyici bir role sahiptir. Bu bağlamda bu çalışma öğretmenlerin kültürel değer yargılarının Türk öğrencilerin değer algılarına ilişkin bir perspektif sunarak yurt dışında Türkçe eğitim veren öğretmenlerin izledikleri politikaların belirlenmesinde ve geliştirilmesinde katkı sağlayacak önemli bir kaynak niteliğindedir.

2. YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu araştırmanın amacı Almanya’da çok kültürlü ortamda yetişen Türk kökenli çocuklara Türkçe öğreten öğretmenlerin değer yargılarının ne düzeyde olduğunun belirlenmesidir. Bu doğrultuda araştırmada nicel araştırma yaklaşımlarından biri olan genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmiş veya mevcut bir senaryoyu doğru bir şekilde tasvir eden ve bireyde öğrenmeyi ve arzu edilen davranışları geliştirmeyi kolaylaştırmak için kullanılan süreçlerin tamamını kapsar (Karasar, 2011).

Bu model, önemli sayıda ögeden oluşan bir evrendeki nüfusun kapsamlı bir değerlendirmesini yapmak, evrenin tamamını ya da ondan temsili bir örneği değerlendirmek amacıyla kullanılan metodolojilerle ilgilidir. Nicel veriler uygulanan anketler yoluyla elde edilir. Elde edilen veriler istatistiksel analiz yoluyla analiz edilir ve bulgulara yönelik çıkarımlar yapılır. Bu özel araştırma biçimi olaylar, nesnelere, varlıklar, kurumlar ve çeşitli disiplinlerin doğasını ve özelliklerini açıklamaya çalışır (Büyüköztürk vd., 2013).

Ayrıca tarama araştırmasıyla çalışma evreninden alınan örneklemin demografik özelliklerinin yanı sıra önceden belirlenen konulara bakış açıları ve konuya ilişkin tercihleri tespit edilmeye çalışılır (Bahtiyar & Can, 2016).

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Nordrhein-Westfalen eyaletinde eğitim veren öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu ise, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı döneminde Nordrhein-Westfalen eyaleti okullarında eğitim veren 86 öğretmenden oluşmaktadır. Bu katılımcılara yüz yüze “Portre Değerler Ölçeği” doldurtulmuştur. Katılımcıların çalışmada kullanılan ölçeği özgür bir ortamda, herhangi bir baskı ve engelleme ya da yönlendirmeye maruz kalmadan gönüllü olarak cevaplaması sağlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme ile seçilmiştir. Bir çalışmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.) örnekleme alınır (Büyüköztürk vd., 2020). Araştırmaya Almanya’da öğretmenlik yapan 86 öğretmen dahil edilmiştir ve katılımcıların belirlenmesinde; Türkçe öğretmeni olmaları temel ölçüt olarak dikkate alınmıştır. Bu sayede, araştırmaya konu olan olguyu yaşayan kişilerin deneyimlerinin yansıtılması amaçlanmıştır.

2.3.Veri Toplama Araçları

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların portre değerlerinin belirlenmesine yönelik Demirutku ve Sümer (2010) tarafından geliştirilmiş olan “Portre Değerler Ölçeği” kullanılmıştır. 6’li likert şeklinde hazırlanmış olan bu ölçek toplam 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçek 10 alt boyuttan oluşmaktadır ve bu alt boyutlar şu şekildedir: Güç,

başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma, güvenlik.

2.4.Verilerin Toplanması ve Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri gönüllü katılımcılardan yüz yüze görüşme şeklinde “Portre Değerler Ölçeği” ile toplanmıştır. Bu doğrultuda verilerin toplanması sürecinde ulaşılan 86 kişi ile yüz yüze ölçek yapılmıştır.

Araştırma sürecinde elde edilen verilerin analizinde “SPSS 27.0” programına aktarılarak analiz edilmiştir. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlarının yanı sıra, “güvenilirlik analizi” ve demografik verilerle anket yargı ifadelerinin ilişkilerini ölçen parametrik testler yapılmıştır.

Araştırmada yer alan katılımcıların demografik bilgilerine yönelik elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemi kullanılmış ve bu analiz sonucunda ortalama ve frekans değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğini belirlemek için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.80 ve 0.85 arasında çıkmıştır. Cronbach alfa katsayısına göre bir ölçeğin güvenilir olarak kabul edilmesi için Cronbach alfa değerinin 0.70 ve üstü değerlerde olması gerekmektedir (Tavşancıl, 2002). Elde edilen kat sayı değerinin 0.70’ten büyük olması bu araştırmada kullanılan ölçeğin yüksek güvenilirlikte bir ölçek olduğunu gösterir.

Şekil 2.4.1. Almanya’da Türkçe öğretmeni olan bir katılımcının aşağıda doldurmuş olduğu “Portre Değerler Ölçeği” formu.

Portre Değerler Ölçeği

İlk bölümde anonim olarak yaş, cinsiyet ya da eğitim durumu gibi bilgiler istenmektedir. İkinci bölümde ise 40 sorudan oluşan Portre Değerler Ölçeği soruları bulunmaktadır.

Sorularımıza **anonim** olarak vermiş olduğunuz yanıtlar gizlilik prensibi içerisinde söz konusu olup çalışma dışında herhangi bir birey, kurum, kuruluşla asla **paylaşılmayacaktır**.

İginiz ve katılımınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

KİŞİSEL BİLGİLER

1. **Cinsiyetiniz:** *

- Kadın
 Erkek

2. **Yaşınız:** *

- 18-23
 24-29

3. Eğitim Durumunuz: *

- Lise
 Önlisans
 Lisans
 Yüksek Lisans
 Doktora

4. Ne zamandır Almanya'da ikamet etmektesiniz? *

- 0-2 yıl
 3-5 yıl
 6-10 yıl
 11-15 yıl
 16-20 yıl
 20 yıl ve üzeri

5. Ne zamandır Almanya'da öğretmenlik yapıyorsunuz? *

- 0-2 yıl
 3-5 yıl
 6-10 yıl
 11-15 yıl
 16-20 yıl
 20 yıl ve üzeri

6. Kaç öğrenciye eğitim veriyorsunuz? *

- 0-5
 5-10
 10-15
 15-20
 20-25
 25 ve üzeri

7. Eğitim verdiğiniz öğrencilerin niteliği nedir? *

PORTRE DEĞERLER ÖLÇEĞİ

Aşağıda kısaca bazı kişiler tanımlanmaktadır. Lütfen her tanımı okuyun ve bu kişilerin size ne kadar benzeyip benzemediğini düşünün. Tanımda verilen kişinin size ne kadar benzediğini göstermek için skaladan uygun olanı lütfen işaretleyin.

BU KİŞİ SİZE NE KADAR BENZİYOR?

1 Bana hiç benzemiyor, **2** Bana benzemiyor, **3** Bana çok az benziyor, **4** Bana az benziyor, **5** Bana benziyor, **6** Bana çok benziyor

	BU KİŞİ SİZE NE KADAR BENZİYOR?					
	1-Bana hiç benze-miyor	2-Bana benze-miyor	3-Bana çok az benzi-yor	4-Bana az benzi-yor	5-Bana benzi-yor	6-Bana çok benzi-yor
1. Yeni fikirler bulmak ve yaratıcı olmak onun için önemlidir. İşleri kendine özgü yollarla yapmaktan hoşlanır.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
2. Onun için zengin olmak önemlidir. Çok parası ve pahalı şeyleri olsun ister.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
3. Dünyada herkesin eşit muamele görmesinin önemli olduğunu düşünür. Hayatta herkesin eşit fırsatlara sahip olması gerektiğine inanır.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
4. Onun için yeteneklerini göstermek çok önemlidir. İnsanların onun yaptıklarına hayran olmasını ister.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
5. Onun için güvenli bir çevrede yaşamak önemlidir. Güvenliğini tehlikeye sokabilecek her şeyden kaçınır.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
6. Hayatta pek çok farklı şey yapmanın önemli olduğunu düşünür. Her zaman deneyecek yeni şeyler arar.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
7. İnsanların kendilerine söylenenleri yapmaları gerektiğine inanır. İnsanların her zaman, hatta başkaları izlemiyorken bile, kurallara uymaları gerektiğini düşünür.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
8. Kendisinden farklı olan insanları dinlemek onun için önemlidir. Onlarla aynı fikirde olmadığında bile onları anlamak ister.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
9. Sahip olduğundan daha fazlasını istememenin önemli olduğunu düşünür. İnsanların sahip olduklarıyla tatmin olmaları gerektiğine inanır.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
10. Eğlenmek için her fırsatı kollar. Zevk veren şeyleri yapmak onun için önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
11. Yaptığı işler hakkında kendi başına karar vermek onun için önemlidir. Faaliyetlerini seçip planlarken özgür olmaktan hoşlanır.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
12. Çevresindeki insanlara yardım etmek onun için çok önemlidir. Onların refaha kavuşmasını ister.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
13. Çok başarılı olmak onun için önemlidir. İnsanlar üzerinde iyi izlenim bırakmaktan hoşlanır.	☐	☐	☐	☒	☐	☐
14. Ülkesinin güvende olması onun için çok önemlidir. Devletin içeriden ve dışarıdan gelebilecek tehditlere karşı uyanık olması gerektiğini düşünür.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
15. Risk almaktan hoşlanır. Her zaman macera peşinde koşar.	☐	☐	☐	☒	☐	☐
16. Her zaman uygun şekilde davranmak onun için önemlidir. İnsanların yanlış diyeceği şeyleri yapmaktan kaçınmak ister.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
17. İşin başında olmak ve başkalarına ne yapacaklarını söylemek onun için önemlidir. İnsanların onun söylediklerini yapmalarını ister.	☐	☐	☐	☒	☐	☐
18. Arkadaşlarına sadık olmak onun için önemlidir. Kendisini ona yakın olan insanlara adamak ister.	☐	☐	☒	☐	☐	☐
19. İnsanların doğayı korumaları gerektiğine gönülden inanır. Çevreyi korumak onun için önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
20. Dini inanç onun için önemlidir. Dininin gereklerini yerine getirmek için çok çaba harcar.	☐	☐	☐	☐	☐	☒

	BU KİŞİ SİZE NE KADAR BENZİYOR?					
	1-Bana hiç benze-miyor	2-Bana benze-miyor	3-Bana çok az benzi-yor	4-Bana az benzi-yor	5-Bana benzi-yor	6-Bana çok benzi-yor
21. Eşyalarn düzenli ve temiz olması onun için önemlidir. Her şeyin pislik içinde olmasından hiç hoşlanmaz.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
22. Her şeyle ilgili olmanın önemli olduğunu düşünür. Meraklı olmaktan ve her türlü şeyi anlamaya çalışmaktan hoşlanır.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
23. Dünyadaki bütün insanların uyum içinde yaşaması gerektiğine inanır. Dünyadaki bütün gruplar arasında barışın güçlenmesi onun için önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
24. Hırslı olmanın önemli olduğunu düşünür. Ne kadar kabiliyetli olduğunu göstermek ister.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
25. İşleri geleneksel yollarla yapmanın en iyisi olduğunu düşünür. Öğrendiği gelenek ve göreneklerin devam ettirmek onun için önemlidir.	☐	☐	☐	☒	☐	☐
26. Hayattan zevk almak onun için önemlidir. Kendisini "şımartmaktan" hoşlanır.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
27. Başkalarının ihtiyaçlarına cevap vermek onun için önemlidir. Tanıdıklarına destek olmaya çalışır.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
28. Ana-babasına ve yaşlı insanlara her zaman saygı göstermesi gerektiğine inanır. Onun için itaatkar olmak önemlidir.	☐	☐	☐	☒	☐	☐
29. Herkese, hatta hiç tanımadığı insanlara bile adil muamele yapılmasını ister. Toplumdaki zayıfları korumak onun için önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
30. Sürprizlerden hoşlanır. Heyecan verici bir yaşamının olması onun için önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
31. Hastalanmaktan kaçınmak için çok çaba gösterir. Sağlıklı kalmak onun için çok önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
32. Hayatta öne geçmek onun için önemlidir. Başkalarından daha iyi olmaya çalışır.	☐	☒	☐	☐	☐	☐
33. Kendisini inciten insanları başışlamak onun için önemlidir. İçerindeki iyi yanları görmeye ve kin gütmemeye çalışır.	☒	☐	☐	☐	☐	☐
34. Bağımsız olmak onun için önemlidir. Kendi ayakları üzerinde durmak ister.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
35. İstikrarlı bir hükümetin olması onun için önemlidir. Sosyal düzenin korunması konusunda endişelenir.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
36. Başkalarına karşı her zaman kibar olmak onun için önemlidir. Başkalarını hiçbir zaman rahatsız veya huzursuz etmemeye çalışır.	☐	☐	☐	☐	☐	☒
37. Hayattan zevk almayı çok ister. İyi zaman geçirmek onun için önemlidir.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
38. Alçakgönüllü ve kibirsiz olmak onun için önemlidir. Dikkatleri üzerine çekmemeye çalışır.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
39. Her zaman kararları veren kişi olmak ister. Lider olmaktan hoşlanır.	☐	☐	☐	☐	☒	☐
40. Doğaya uyum sağlamak ve onun uyumlu bir parçası olmak onun için önemlidir. İnsanların doğayı değiştirmemesi gerektiğine inanır.	☐	☐	☐	☐	☒	☐

Tablo 2.4.1. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayıları	
Portre Değerler Ölçeği	0.816

Araştırmaya uygun parametrik veya parametrik olmayan analiz yöntemlerini belirlemek için veriler üzerinde normallik testi yapılması gerekmektedir. Ölçek puanlarının normal dağılıma uygunluğunu değerlendirmenin temel prosedürü normallik analiziyle tespit edilen çarpıklık ve basıklık istatistiklerinin hesaplanmasını içerir. Normal dağılımın yeterliliği çoğunlukla +3 ile -3 aralığında olması beklenen ölçek puanlarından elde edilen basıklık ve çarpıklık değerlerinin değerlendirilmesiyle belirlenir (Groeneveld & Meeden, 1984; Hopkins & Weeks, 1990). Sonuç olarak ölçek puanlarının normal dağılıma sahip olduğu kabul edilmiştir. Verilen ortam içerisinde yapılan analizlerde parametrik yaklaşımlar kullanılmıştır. Analizlerde test tekniklerinden bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü varyans testi kullanılmıştır.

Tablo 2.4.2. Araştırmanın Normallik Analizi

	Ortalama	SS	Çarpıklık	Basıklık
Portre Değerler Ölçeği	4,5767	,38524	-,671	,009

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Çalışmanın bu bölümünde araştırmadan elde edilen bulgulara ve bu bulguların değerlendirmelerine yer verilmiştir.

Tablo 3.1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	52	60,5
	Erkek	34	39,5
Yaş	24-29 yaş	1	1,2
	30-35 yaş	6	7,0
	36-41 yaş	28	32,6
	42-47 yaş	36	41,9
	48-53 yaş	13	15,1
	54-69 yaş	1	1,2
	60 yaş ve üzeri	1	1,2
Eğitim Durumu	Lise	1	1,2
	Lisans	43	50,0
	Yüksek lisans	37	43,0
	Doktora	5	5,8
Almanya'da İkame Etme Süresi	0-2 yıl	4	4,7
	3-5 yıl	35	40,7
	6-10 yıl	34	39,5
	11-15 yıl	2	2,3

	16-20 yıl	1	1,2
	20 yıl ve üzeri	10	11,6
Almanya'da Öğretmenlik Yapma Süresi	0-2 yıl	57	66,3
	3-5 yıl	14	16,3
	6-10 yıl	4	4,7
	11-15 yıl	7	8,1
	16-20 yıl	2	2,3
	20 yıl ve üzeri	2	2,3
	Eğitim Verilen Öğrenci Sayısı	0-5 öğrenci	24
5-10 öğrenci		3	3,5
10-15 öğrenci		8	9,3
15-20 öğrenci		6	7,0
20-25 öğrenci		7	8,1
25 öğrenci ve üzeri		38	44,2
Eğitim Verilen Öğrencilerin Nitelikleri	Okul öncesi	7	8,1
	İlkokul	32	37,2
	Ortaokul	24	27,9
	Lise	19	22,1
	Üniversite	4	4,7

Katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımı incelendiğinde, kadın sayısı 52 iken, erkek sayısı ise 34'tür. Yaşlarına göre değerlendirildiğinde katılımcılardan 1'i 24-29 yaşında, 6'sı 30-35 yaşında, 28'i 36-41 yaşında, 36'sı 42-47 yaşında, 13'ü 48-53 yaşında, 1'i 54-69 yaşında ve 1'i de 60 yaş ve

üzeridir. Eğitim durumu lise olan 1 kişi, lisans olan 43 kişi, yüksek lisans olan 37 kişi ve doktora eğitim düzeyinde olan 5 kişidir. Almanya'da ikamet etme süresi 0-2 yıl arasında olan 4 kişi, 3-5 yıl olan 35 kişi, 6-10 yıl olan 34 kişi, 11-15 yıl olan 2 kişi, 16-20 yıl olan 1 kişi ve 20 yıl ve üzeri olan ise 10 kişidir. Almanya'da öğretmenlik yapma süresi 0-2 yıl arasında olan 57 kişi, 3-5 yıl olan 14 kişi, 6-10 yıl olan 4 kişi, 11-15 yıl olan 7 kişi, 16-20 yıl olan 2 kişi ve 20 yıl ve üzeri olan ise 2 kişidir. Öğretmenlerin eğitim verdikleri öğrenci sayısı 0-5 arasında olan 24 kişi, 5-10 arası 3 kişi, 10-15 arası 8 kişi, 15-20 arası 6 kişi, 20-25 arası 7 kişi ve 25 öğrenci ve üzeri olan ise 38 kişidir. Eğitim verilen öğrencilerin nitelikleri incelendiğinde, 7 kişi okul öncesi, 32 kişi ilkökul, 24 kişi ortaokul, 19 kişi lise ve 4 kişi ise üniversite eğitimi görmektedir.

Tablo 3.2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Ölçek ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

		N	Ortalama	SS	t	p
Portre Değerler Ölçeği	Kadın	52	4,6500	,35456	2,231	,028
	Erkek	34	4,4647	,40816		
Güç	Kadın	52	3,1474	1,00199	-,257	,798
	Erkek	34	3,2059	1,07313		
Başarı	Kadın	52	3,5865	1,01928	,534	,595
	Erkek	34	3,4632	1,08909		
Hazcılık	Kadın	52	4,2436	1,09687	1,247	,216
	Erkek	34	3,9314	1,19138		
Uyarılma	Kadın	52	4,2821	,90360	,907	,367
	Erkek	34	4,0980	,94470		
Özyönelim	Kadın	52	4,9135	,61014	2,685	,009
	Erkek	34	4,5294	,70379		

Evrenselcilik	Kadın	52	5,5288	,42231	2,043	,044
	Erkek	34	5,3333	,45134		
İyilikseverlik	Kadın	52	4,9231	,62139	,576	,566
	Erkek	34	4,8529	,42246		
Geleneksellik	Kadın	52	4,4615	,71295	,617	,539
	Erkek	34	4,3750	,49333		
Uyma	Kadın	52	5,0337	,56018	1,508	,135
	Erkek	34	4,8309	,67902		
Güvenlik	Kadın	52	5,2269	,56434	2,288	,025
	Erkek	34	4,9353	,59842		

Katılımcıların cinsiyetlerine göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan bağımsız gruplar t testinde cinsiyete göre portre değerler ölçeği ile özyönelim, evrenselcilik ve güvenlik alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre kadınların portre değerler, özyönelim, evrenselcilik ve güvenlik ortalamaları erkeklere kıyasla daha yüksektir.

Tablo 3.3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Ölçek ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

		N	Ortalama	SS	F	p
Portre Değerler Ölçeği	24-29 yaş	1	4,8750	.	1,960	,081
	30-35 yaş	6	4,3333	,69976		
	36-41 yaş	28	4,7205	,28562		
	42-47 yaş	36	4,4931	,33002		

	48-53 yaş	13	4,5365	,45799		
	54-69 yaş	1	4,6750	.		
	60 yaş ve üzeri	1	5,1500	.		
Güç	24-29 yaş	1	2,6667	.	1,080	,382
	30-35 yaş	6	3,1111	1,36083		
	36-41 yaş	28	3,4405	,86092		
	42-47 yaş	36	2,9259	,99239		
	48-53 yaş	13	3,3077	1,25064		
	54-69 yaş	1	2,3333	.		
	60 yaş ve üzeri	1	4,3333	.		
Başarı	24-29 yaş	1	3,5000	.	1,467	,200
	30-35 yaş	6	3,6667	1,80046		
	36-41 yaş	28	3,8393	,87192		
	42-47 yaş	36	3,1944	,88259		
	48-53 yaş	13	3,6731	1,26402		
	54-69 yaş	1	3,5000	.		
	60 yaş ve üzeri	1	5,0000	.		
Hazcılık	24-29 yaş	1	4,6667	.	1,037	,408
	30-35 yaş	6	3,6667	,89443		
	36-41 yaş	28	4,4881	,94926		
	42-47 yaş	36	4,0278	1,30293		
	48-53 yaş	13	3,7179	1,09584		

	54-69 yaş	1	4,0000	.		
	60 yaş ve üzeri	1	4,6667	.		
Uyarılma	24-29 yaş	1	4,6667	.	1,587	,162
	30-35 yaş	6	3,3889	1,35674		
	36-41 yaş	28	4,4524	,95243		
	42-47 yaş	36	4,2037	,77369		
	48-53 yaş	13	4,1026	,88595		
	54-69 yaş	1	3,0000	.		
	60 yaş ve üzeri	1	4,6667	.		
	Özyönelim	24-29 yaş	1	5,2500	.	,830
30-35 yaş		6	4,4167	,87560		
36-41 yaş		28	4,8929	,64344		
42-47 yaş		36	4,7847	,68440		
48-53 yaş		13	4,5192	,62468		
54-69 yaş		1	4,7500	.		
60 yaş ve üzeri		1	5,0000	.		
Evrenselcilik		24-29 yaş	1	5,8333	.	1,190
	30-35 yaş	6	5,0833	,68109		
	36-41 yaş	28	5,5357	,38048		
	42-47 yaş	36	5,4306	,42979		
	48-53 yaş	13	5,4231	,45955		
	54-69 yaş	1	5,8333	.		

	60 yaş ve üzeri	1	5,6667	.		
İyilikseverlik	24-29 yaş	1	5,7500	.	1,062	,392
	30-35 yaş	6	4,5417	,79713		
	36-41 yaş	28	4,9643	,61882		
	42-47 yaş	36	4,8403	,47492		
	48-53 yaş	13	4,9615	,44307		
	54-69 yaş	1	5,0000	.		
	60 yaş ve üzeri	1	5,2500	.		
Geleneksellik	24-29 yaş	1	5,2500	.	,570	,753
	30-35 yaş	6	4,2500	,77460		
	36-41 yaş	28	4,4554	,65636		
	42-47 yaş	36	4,3681	,62532		
	48-53 yaş	13	4,5000	,60381		
	54-69 yaş	1	5,0000	.		
	60 yaş ve üzeri	1	4,5000	.		
Uyma	24-29 yaş	1	5,0000	.	,771	,595
	30-35 yaş	6	4,7500	,68920		
	36-41 yaş	28	5,0893	,54098		
	42-47 yaş	36	4,8819	,65051		
	48-53 yaş	13	4,8654	,65840		
	54-69 yaş	1	5,2500	.		
	60 yaş ve üzeri	1	5,7500	.		

Güvenlik	24-29 yaş	1	5,0000	.	,621	,713
	30-35 yaş	6	5,1667	,57155		
	36-41 yaş	28	5,1000	,56174		
	42-47 yaş	36	5,0778	,58413		
	48-53 yaş	13	5,0923	,72854		
	54-69 yaş	1	6,0000	.		
	60 yaş ve üzeri	1	5,8000	.		

Katılımcıların yaşlarına göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans testinde yaşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Buna göre farklı yaşlardaki katılımcıların portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma ve güvenlik ortalamaları benzerdir.

Tablo 3.4. Katılımcıların Eğitim Durumuna Göre Ölçek ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

		N	Ortalama	SS	F	p
Portre Değerler Ölçeği	Lisans	43	4,5942	,38698	,840	,476
	Yüksek lisans	37	4,5885	,37433		
	Doktora	5	4,3150	,47553		
	Lise	1	4,7000	.		
	Total	86	4,5767	,38524		
	Güç	Lisans	43	3,1008	1,00931	,832
Yüksek lisans		37	3,3153	1,02121		

	Doktora	5	2,9333	1,25610		
	Lise	1	2,0000	.		
	Total	86	3,1705	1,02485		
Başarı	Lisans	43	3,6105	1,11310	,211	,888
	Yüksek lisans	37	3,4865	1,00510		
	Doktora	5	3,4000	,91173		
	Lise	1	3,0000	.		
	Total	86	3,5378	1,04284		
Hazcılık	Lisans	43	4,2868	1,10454	1,073	,365
	Yüksek lisans	37	4,0000	1,11665		
	Doktora	5	3,4667	1,57410		
	Lise	1	4,6667	.		
	Total	86	4,1202	1,13864		
Uyarılma	Lisans	43	4,2326	,85615	,543	,654
	Yüksek lisans	37	4,1622	1,04119		
	Doktora	5	4,1333	,38006		
	Lise	1	5,3333	.		
	Total	86	4,2093	,91900		
Özyönelim	Lisans	43	4,8198	,63463	,832	,480
	Yüksek lisans	37	4,7095	,69100		
	Doktora	5	4,5000	,88388		
	Lise	1	5,5000	.		

	Total	86	4,7616	,67181		
Evrenselcilik	Lisans	43	5,4264	,44291	,701	,554
	Yüksek lisans	37	5,4955	,38185		
	Doktora	5	5,2667	,82158		
	Lise	1	5,8333	.		
	Total	86	5,4516	,44197		
İyilikseverlik	Lisans	43	4,8256	,58129	1,085	,360
	Yüksek lisans	37	5,0068	,50514		
	Doktora	5	4,6500	,57554		
	Lise	1	5,0000	.		
	Total	86	4,8953	,54969		
Geleneksellik	Lisans	43	4,5407	,67022	1,354	,263
	Yüksek lisans	37	4,3514	,60225		
	Doktora	5	4,1500	,37914		
	Lise	1	3,7500	.		
	Total	86	4,4273	,63346		
Uyma	Lisans	43	4,8895	,65307	,812	,491
	Yüksek lisans	37	5,0608	,56027		
	Doktora	5	4,7000	,69372		
	Lise	1	5,0000	.		
	Total	86	4,9535	,61418		
Güvenlik	Lisans	43	5,1209	,61743	,832	,480

Yüksek lisans	37	5,1351	,56971
Doktora	5	4,7600	,55498
Lise	1	5,6000	.
Total	86	5,1116	,59219

Katılımcıların eğitim durumlarına göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans testinde eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Buna göre farklı eğitim düzeylerindeki katılımcıların portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma ve güvenlik ortalamaları benzerdir.

Tablo 3.5. Katılımcıların Almanya’da İkame Etme Sürelerine Göre Ölçek ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

	N	Ortalama	SS	F	p	
Portre Değerler Ölçeği	0-2 yıl	4	4,3938	,49555	1,273	,284
	3-5 yıl	35	4,6071	,34039		
	6-10 yıl	34	4,5412	,41918		
	11-15 yıl	2	4,8000	,07071		
	16-20 yıl	1	3,8750	.		
	20 yıl ve üzeri	10	4,6900	,36595		
	Total	86	4,5767	,38524		
Güç	0-2 yıl	4	2,3333	,38490	1,512	,195
	3-5 yıl	35	3,2952	,91741		

	6-10 yıl	34	3,1569	1,12287		
	11-15 yıl	2	2,3333	,00000		
	16-20 yıl	1	1,6667	.		
	20 yıl ve üzeri	10	3,4333	1,10050		
	Total	86	3,1705	1,02485		
Başarı	0-2 yıl	4	3,2500	,20412	,834	,529
	3-5 yıl	35	3,7071	,95772		
	6-10 yıl	34	3,4632	1,18247		
	11-15 yıl	2	4,0000	,70711		
	16-20 yıl	1	2,0000	.		
	20 yıl ve üzeri	10	3,3750	1,04914		
	Total	86	3,5378	1,04284		
Hazırlık	0-2 yıl	4	4,1667	,63828	,957	,449
	3-5 yıl	35	3,9429	1,12164		
	6-10 yıl	34	4,3235	1,20461		
	11-15 yıl	2	4,5000	,23570		
	16-20 yıl	1	5,6667	.		
	20 yıl ve üzeri	10	3,8000	1,15684		
	Total	86	4,1202	1,13864		
Uyarılma	0-2 yıl	4	3,8333	1,40106	1,668	,152
	3-5 yıl	35	4,2762	,84206		
	6-10 yıl	34	3,9706	,98257		

	11-15 yıl	2	4,6667	,47140		
	16-20 yıl	1	4,6667	.		
	20 yıl ve üzeri	10	4,8000	,57090		
	Total	86	4,2093	,91900		
Özyönelim	0-2 yıl	4	5,0000	,45644	,711	,617
	3-5 yıl	35	4,7571	,68461		
	6-10 yıl	34	4,6838	,66660		
	11-15 yıl	2	5,1250	,17678		
	16-20 yıl	1	4,0000	.		
	20 yıl ve üzeri	10	4,9500	,77996		
	Total	86	4,7616	,67181		
Evrenselcilik	0-2 yıl	4	5,4167	,55277	,509	,769
	3-5 yıl	35	5,4571	,41488		
	6-10 yıl	34	5,4363	,46423		
	11-15 yıl	2	5,8333	,00000		
	16-20 yıl	1	5,0000	.		
	20 yıl ve üzeri	10	5,4667	,49566		
	Total	86	5,4516	,44197		
İyilikseverlik	0-2 yıl	4	4,7500	,84163	,472	,796
	3-5 yıl	35	4,9000	,57266		
	6-10 yıl	34	4,8382	,52181		
	11-15 yıl	2	4,8750	,88388		

	16-20 yıl	1	5,0000	.		
	20 yıl ve üzeri	10	5,1250	,46022		
	Total	86	4,8953	,54969		
Geleneksellik	0-2 yıl	4	4,1250	,77728	,886	,495
	3-5 yıl	35	4,4714	,63816		
	6-10 yıl	34	4,3824	,62230		
	11-15 yıl	2	4,7500	,35355		
	16-20 yıl	1	3,5000	.		
	20 yıl ve üzeri	10	4,5750	,64603		
	Total	86	4,4273	,63346		
Uyma	0-2 yıl	4	4,8750	,25000	3,339	,009
	3-5 yıl	35	5,0357	,55619		
	6-10 yıl	34	4,9118	,55008		
	11-15 yıl	2	5,3750	,53033		
	16-20 yıl	1	2,7500	.		
	20 yıl ve üzeri	10	4,9750	,78572		
	Total	86	4,9535	,61418		
Güvenlik	0-2 yıl	4	4,8500	,66081	1,181	,326
	3-5 yıl	35	5,1029	,53440		
	6-10 yıl	34	5,1118	,63854		
	11-15 yıl	2	5,2000	,56569		
	16-20 yıl	1	4,0000	.		

20 yıl ve üzeri	10	5,3400	,57388
Total	86	5,1116	,59219

Katılımcıların Almanya'da ikame etme sürelerine göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans testinde Almanya'da ikame etme sürelerine göre uyma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0.05$). Buna göre Almanya'da 11-15 yıl süre boyunca ikamet eden katılımcıların uyma ortalaması diğer katılımcılardan daha yüksektir. Almanya'da farklı sürelerde ikamet eden katılımcıların portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, geleneksellik, iyilikseverlik, ve güvenlik ortalamaları ise benzerdir.

Tablo 3.6. Katılımcıların Almanya'da Öğretmenlik Yapma Süresine Göre Ölçek ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

	N	Ortalama	SS	F	p	
Portre Değerler Ölçeği	0-2 yıl	57	4,5469	,40306	1,128	,352
	3-5 yıl	14	4,5768	,38686		
	6-10 yıl	4	4,7000	,15138		
	11-15 yıl	7	4,7429	,27903		
	16-20 yıl	2	4,2250	,35355		
	20 yıl ve üzeri	2	4,9500	,28284		
	Total	86	4,5767	,38524		
Güç	0-2 yıl	57	3,0585	,97818	1,020	,412
	3-5 yıl	14	3,3571	1,27074		
	6-10 yıl	4	3,7500	,16667		

	11-15 yıl	7	3,0952	1,18187		
	16-20 yıl	2	3,0000	,94281		
	20 yıl ve üzeri	2	4,3333	,00000		
	Total	86	3,1705	1,02485		
Başarı	0-2 yıl	57	3,5175	1,08856	,603	,698
	3-5 yıl	14	3,7321	,98773		
	6-10 yıl	4	2,9375	,59073		
	11-15 yıl	7	3,5714	1,14304		
	16-20 yıl	2	3,1250	,17678		
	20 yıl ve üzeri	2	4,2500	1,06066		
	Total	86	3,5378	1,04284		
Hazcılık	0-2 yıl	57	4,0760	1,11807	,716	,613
	3-5 yıl	14	4,3810	1,18291		
	6-10 yıl	4	4,4167	1,37100		
	11-15 yıl	7	3,9524	1,33927		
	16-20 yıl	2	3,0000	,94281		
	20 yıl ve üzeri	2	4,6667	,00000		
	Total	86	4,1202	1,13864		
Uyarılma	0-2 yıl	57	4,0643	1,01465	1,583	,174
	3-5 yıl	14	4,2619	,61573		
	6-10 yıl	4	5,0833	,73912		
	11-15 yıl	7	4,7619	,37090		

	16-20 yıl	2	4,1667	,23570		
	20 yıl ve üzeri	2	4,3333	,47140		
	Total	86	4,2093	,91900		
Özyönelim	0-2 yıl	57	4,7412	,65630	2,240	,058
	3-5 yıl	14	4,6250	,58630		
	6-10 yıl	4	5,3750	,66144		
	11-15 yıl	7	5,0000	,76376		
	16-20 yıl	2	3,7500	,35355		
	20 yıl ve üzeri	2	5,2500	,35355		
	Total	86	4,7616	,67181		
Evrenselcilik	0-2 yıl	57	5,4503	,40699	,475	,794
	3-5 yıl	14	5,3810	,57523		
	6-10 yıl	4	5,4167	,50000		
	11-15 yıl	7	5,5952	,33134		
	16-20 yıl	2	5,2500	1,06066		
	20 yıl ve üzeri	2	5,7500	,11785		
	Total	86	5,4516	,44197		
İyilikseverlik	0-2 yıl	57	4,8684	,56122	,686	,635
	3-5 yıl	14	4,8393	,52447		
	6-10 yıl	4	4,9375	,85086		
	11-15 yıl	7	5,2143	,44320		
	16-20 yıl	2	4,6250	,17678		

	20 yıl ve üzeri	2	5,1250	,17678		
	Total	86	4,8953	,54969		
Geleneksellik	0-2 yıl	57	4,4605	,63525	1,343	,255
	3-5 yıl	14	4,2857	,57893		
	6-10 yıl	4	4,1875	,85086		
	11-15 yıl	7	4,8214	,34503		
	16-20 yıl	2	4,2500	,70711		
	20 yıl ve üzeri	2	3,7500	1,06066		
	Total	86	4,4273	,63346		
	Uyma	0-2 yıl	57	4,9825	,52792	,241
3-5 yıl		14	4,8750	,81305		
6-10 yıl		4	4,8125	,65749		
11-15 yıl		7	4,9286	,92099		
16-20 yıl		2	4,7500	,70711		
20 yıl ve üzeri		2	5,2500	,70711		
Total		86	4,9535	,61418		
Güvenlik		0-2 yıl	57	5,0596	,58183	,946
	3-5 yıl	14	5,0714	,63054		
	6-10 yıl	4	5,3500	,66081		
	11-15 yıl	7	5,3143	,34365		
	16-20 yıl	2	5,0000	1,41421		
	20 yıl ve üzeri	2	5,8000	,00000		

Total	86	5,1116	,59219
-------	----	--------	--------

Katılımcıların Almanya'da öğretmenlik yapma sürelerine göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans testinde Almanya'da öğretmenlik yapma sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Buna göre Almanya'da farklı sürelerde öğretmenlik yapan katılımcıların portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma ve güvenlik ortalamaları benzerdir.

Tablo 3.7. Katılımcıların Eğitim Verdikleri Öğrenci Sayısına Göre Ölçek ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

	N	Ortalama	SS	F	p	
Portre Değerler Ölçeği	0-5 öğrenci	24	4,4292	,41485	1,143	,345
	5-10 öğrenci	3	4,7167	,36856		
	10-15 öğrenci	8	4,7188	,33931		
	15-20 öğrenci	6	4,6708	,34293		
	20-25 öğrenci	7	4,6071	,28200		
	25 öğrenci ve üzeri	38	4,6086	,39156		
	Total	86	4,5767	,38524		
Güç	0-5 öğrenci	24	2,7917	,92110	1,151	,341
	5-10 öğrenci	3	3,7778	1,01835		
	10-15 öğrenci	8	3,3750	,98299		
	15-20 öğrenci	6	3,2222	1,04704		

	20-25 öğrenci	7	3,5238	,76636		
	25 öğrenci ve üzeri	38	3,2456	1,11416		
	Total	86	3,1705	1,02485		
Başarı	0-5 öğrenci	24	3,2396	,98212	1,839	,115
	5-10 öğrenci	3	4,2500	,75000		
	10-15 öğrenci	8	4,0000	,95431		
	15-20 öğrenci	6	4,2917	,99268		
	20-25 öğrenci	7	3,2143	,54827		
	25 öğrenci ve üzeri	38	3,5132	1,12097		
	Total	86	3,5378	1,04284		
Hazırlık	0-5 öğrenci	24	4,0417	1,10472	1,549	,184
	5-10 öğrenci	3	4,5556	,50918		
	10-15 öğrenci	8	4,9583	,76506		
	15-20 öğrenci	6	4,1111	,98131		
	20-25 öğrenci	7	3,4286	1,10075		
	25 öğrenci ve üzeri	38	4,0877	1,22703		
	Total	86	4,1202	1,13864		
Uyarılma	0-5 öğrenci	24	3,6528	,99019	3,663	,005
	5-10 öğrenci	3	3,7778	,96225		
	10-15 öğrenci	8	4,8750	,88976		

	15-20 öğrenci	6	4,3333	1,05409		
	20-25 öğrenci	7	4,2857	,52453		
	25 öğrenci ve üzeri	38	4,4211	,75808		
	Total	86	4,2093	,91900		
Özyönelim	0-5 öğrenci	24	4,6250	,59436	1,468	,210
	5-10 öğrenci	3	4,5833	,87797		
	10-15 öğrenci	8	5,2813	,28150		
	15-20 öğrenci	6	5,0000	,75829		
	20-25 öğrenci	7	4,6071	,85217		
	25 öğrenci ve üzeri	38	4,7434	,69137		
	Total	86	4,7616	,67181		
Evrenselcilik	0-5 öğrenci	24	5,4028	,41388	,589	,709
	5-10 öğrenci	3	5,5556	,34694		
	10-15 öğrenci	8	5,4167	,54917		
	15-20 öğrenci	6	5,2222	,50185		
	20-25 öğrenci	7	5,5714	,39508		
	25 öğrenci ve üzeri	38	5,4956	,45104		
	Total	86	5,4516	,44197		
İyilikseverlik	0-5 öğrenci	24	4,7813	,56295	,751	,588
	5-10 öğrenci	3	4,8333	,94648		

	10-15 öğrenci	8	4,6875	,59387		
	15-20 öğrenci	6	5,0000	,41833		
	20-25 öğrenci	7	4,8929	,67480		
	25 öğrenci ve üzeri	38	5,0000	,50337		
	Total	86	4,8953	,54969		
Geleneksellik	0-5 öğrenci	24	4,4375	,62228	,530	,753
	5-10 öğrenci	3	4,4167	,57735		
	10-15 öğrenci	8	4,1250	,69437		
	15-20 öğrenci	6	4,5000	,70711		
	20-25 öğrenci	7	4,6429	,65918		
	25 öğrenci ve üzeri	38	4,4342	,63588		
	Total	86	4,4273	,63346		
Uyma	0-5 öğrenci	24	4,9583	,56466	,305	,909
	5-10 öğrenci	3	4,9167	,72169		
	10-15 öğrenci	8	4,8438	,51647		
	15-20 öğrenci	6	4,9167	,49160		
	20-25 öğrenci	7	5,2143	,52893		
	25 öğrenci ve üzeri	38	4,9342	,70396		
	Total	86	4,9535	,61418		
Güvenlik	0-5 öğrenci	24	5,0250	,57879	,589	,709

5-10 öğrenci	3	5,4000	,20000
10-15 öğrenci	8	4,9750	,59940
15-20 öğrenci	6	5,1333	,46762
20-25 öğrenci	7	5,3714	,45356
25 öğrenci ve üzeri	38	5,1211	,66012
Total	86	5,1116	,59219

Katılımcıların eğitim verdikleri öğrenci sayısına göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans testinde eğitim verdikleri öğrenci sayısına göre uyarılma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre 10-15 arası öğrencisi olan katılımcıların uyarılma ortalaması diğer katılımcılardan daha yüksektir. Farklı sayılardaki öğrencilere eğitim veren diğer katılımcıların ise portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik ve güvenlik ortalamaları benzerdir.

Tablo 3.8. Katılımcıların Eğitim Verdikleri Öğrencilerin Niteliklerine Göre Ölçek ve Alt Boyutlarının Karşılaştırılması

	N	Ortalama	SS	F	p	
Portre Değerler Ölçeği	Okul öncesi	7	4,6179	,45500	,232	,919
	İlkokul	32	4,5516	,36239		
	Ortaokul	24	4,6208	,40248		
	Lise	19	4,5750	,41071		
	Üniversite	4	4,4500	,36343		

	Total	86	4,5767	,38524		
Güç	Okul öncesi	7	3,1429	,74180	,831	,509
	İlkokul	32	3,0313	1,02778		
	Ortaokul	24	3,0972	1,02848		
	Lise	19	3,5439	1,08418		
	Üniversite	4	3,0000	1,18634		
	Total	86	3,1705	1,02485		
	Başarı	Okul öncesi	7	3,4286	1,50495	,372
İlkokul		32	3,3906	1,00791		
Ortaokul		24	3,5833	1,07760		
Lise		19	3,7368	,87984		
Üniversite		4	3,6875	1,29703		
Total		86	3,5378	1,04284		
Hazcılık		Okul öncesi	7	4,5714	,93718	1,232
	İlkokul	32	4,1771	1,10062		
	Ortaokul	24	4,1944	1,13323		
	Lise	19	3,9825	1,18880		
	Üniversite	4	3,0833	1,42400		
	Total	86	4,1202	1,13864		
	Uyarılma	Okul öncesi	7	4,7143	1,07890	,989
İlkokul		32	4,3021	1,07216		
Ortaokul		24	4,0139	,83104		

	Lise	19	4,1754	,62231		
	Üniversite	4	3,9167	,99536		
	Total	86	4,2093	,91900		
Özyönelim	Okul öncesi	7	4,8929	,67480	,791	,535
	İlkokul	32	4,8359	,60445		
	Ortaokul	24	4,8229	,63622		
	Lise	19	4,5789	,74560		
	Üniversite	4	4,4375	1,08733		
	Total	86	4,7616	,67181		
Evrenselcilik	Okul öncesi	7	5,4048	,55157	,931	,451
	İlkokul	32	5,4427	,43091		
	Ortaokul	24	5,5833	,31851		
	Lise	19	5,3509	,53257		
	Üniversite	4	5,2917	,53359		
	Total	86	5,4516	,44197		
İyilikseverlik	Okul öncesi	7	4,8214	,47246	,483	,748
	İlkokul	32	4,8203	,64206		
	Ortaokul	24	5,0208	,49408		
	Lise	19	4,8947	,50906		
	Üniversite	4	4,8750	,47871		
	Total	86	4,8953	,54969		
Geleneksellik	Okul öncesi	7	4,5714	,74602	,652	,627

	İlkokul	32	4,3047	,63416		
	Ortaokul	24	4,5104	,57332		
	Lise	19	4,4211	,65113		
	Üniversite	4	4,6875	,82601		
	Total	86	4,4273	,63346		
Uyma	Okul öncesi	7	4,9643	,56695	,321	,863
	İlkokul	32	4,8906	,60554		
	Ortaokul	24	5,0417	,55495		
	Lise	19	4,9868	,75679		
	Üniversite	4	4,7500	,54006		
	Total	86	4,9535	,61418		
Güvenlik	Okul öncesi	7	4,8571	,71846	,557	,694
	İlkokul	32	5,1812	,54087		
	Ortaokul	24	5,1000	,57785		
	Lise	19	5,0632	,69299		
	Üniversite	4	5,3000	,41633		
	Total	86	5,1116	,59219		

Katılımcıların eğitim verdikleri öğrencilerin niteliklerine göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans testinde eğitim verdikleri öğrencilerin niteliklerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir ($p>0.05$). Buna göre farklı niteliklerde öğrencileri bulunan katılımcıların portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma ve güvenlik ortalamaları benzerdir.

4. SONUÇ

Araştırmadan elde edilen bulguların sonuçları ve bunlara dair yorumlar bu bölümde ele alınmıştır. Buna göre;

Katılımcıların cinsiyetlerine göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan analizde cinsiyete göre portre değerler ölçeği ile özyönelim, evrenselcilik ve güvenlik alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre kadınların portre değerler, özyönelim, evrenselcilik ve güvenlik ortalamaları erkeklere kıyasla daha yüksektir.

Katılımcıların yaşlarına, eğitim durumlarına, Almanya'da öğretmenlik yapma sürelerine, eğitim verdikleri öğrencilerin niteliklerine göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan analizde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Buna göre farklı yaş ve eğitim durumuna sahip, Almanya'da öğretmenlik yapma süresi ve eğitim verdikleri öğrenci nitelikleri farklı olan katılımcıların portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, iyilikseverlik, geleneksellik, uyma ve güvenlik ortalamaları benzerdir.

Katılımcıların Almanya'da ikame etme sürelerine göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan analizde Almanya'da ikame etme sürelerine göre uyma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Buna göre Almanya'da 11-15 yıl süre boyunca ikamet eden katılımcıların uyma ortalaması diğer katılımcılardan daha yüksektir. Almanya'da farklı sürelerde ikamet eden katılımcıların portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyarılma, özyönelim, evrenselcilik, geleneksellik ve güvenlik ortalamaları ise benzerdir.

Katılımcıların eğitim verdikleri öğrenci sayısına göre ölçek ve alt boyutlarının karşılaştırılmasına yönelik olarak yapılan tek yönlü varyans testinde eğitim verdikleri öğrenci sayısına göre uyarılma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0.05$). Buna göre 10-15 arası öğrencisi olan katılımcıların uyarılma ortalaması diğer katılımcılardan daha yüksektir. Farklı sayıdaki öğrencilere eğitim veren diğer katılımcıların ise portre değerler, güç, başarı, hazcılık, uyma, özyönelim, evrenselcilik, geleneksellik ve güvenlik ortalamaları benzerdir.

Ele aldığımız tez çalışmasının şu ana kadar sunulmuş olan bölümlerinde yer alan içerikler ve araştırmalar ışığında Almanya’da çok kültürlü bir ortamda yetişen Türk kökenli çocuklara Türkçe öğreten öğretmenlerin değer yargıları üzerine genel çıkarımlarda bulunmak mümkündür. Bu bağlamda gerçekleştirdiğimiz tez çalışması öğretmenlerin eğitim yaklaşımları, kültürel kimlik algıları ve dilsel zorluklarla başa çıkma stratejilerini kapsamlı bir şekilde ele almakta ve bu faktörlerin Türkçe eğitimi üzerindeki etkilerini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin değer yargıları, genellikle çok dilli ve çok kültürlü eğitim ortamlarının karmaşıklığına uyum sağlama yetenekleriyle şekillenmektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin dil öğretimi sürecinde kendi kültürel değerlerini nasıl entegre ettikleri ve öğrencilerin ana dilini koruma konusundaki kararlılıkları, onların pedagojik yaklaşımlarını belirleyen temel unsurlardır. Çok kültürlü bir eğitim ortamında Türkçe öğreten öğretmenler, genellikle hem dil hem de kültür aktarımını destekleyen yöntemler geliştirerek öğrencilerin iki dillilik süreçlerini kolaylaştırmaktadırlar. Bu süreçte öğretmenlerin ana dili öğretirken gösterdikleri duyarlılık, öğrencilerin kültürel kimliklerini güçlendirme ve dil becerilerini geliştirme açısından kritik öneme sahiptir.

Tüm bunların yanı sıra öğretmenlerin değer yargıları, öğrencilerin dil öğrenimine yaklaşımlarını da şekillendirirken öğrencilerin her iki dili etkin kullanmalarını teşvik etmek amacıyla diller arası köprüler kurma yetenekleri ön plana çıkmaktadır. Öğretmenler dilsel çeşitliliği kucaklayarak ve her iki dili de değerli kılarak öğrencilerin bilingüal kimliklerini olumlu bir şekilde destekleyebilmektedirler.

Bu çerçevede öğretmenlerin çok dilli eğitim ortamlarında karşılaştıkları zorluklarla başa çıkma stratejileri ve bu stratejilerin etkinliği, onların profesyonel gelişimleri açısından ve ana kimliklerini belirginleştirmeleri bakımından önemli rol oynamaktadır.

Özellikle Almanya gibi çok kültürlü ortamlarda Türkçe eğitimi veren öğretmenlerin değer yargıları, bu öğretmenlerin eğitimde sahip oldukları geniş perspektifleri ve öğrencilere yönelik kapsayıcı yaklaşımları ile doğrudan ilişkilidir. Bu öğretmenler hem dil becerilerini hem de kültürel yeterlilikleri artırma hedefi güderken öğrencilerin sosyal entegrasyonunu ve akademik başarısını destekleyici rol oynamaktadır. Dolayısıyla öğretmenlerin değer yargıları, çok dilli ve çok kültürlü eğitim ortamlarında başarılı dil eğitimi uygulamalarının vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilmelidir.

Almanya'da çok kültürlü bir ortamda büyüyen Türk kökenli çocuklara yönelik Türkçe eğitimi veren öğretmenlerin değer yargıları, eğitim politikaları ve kültürel entegrasyon süreçleri üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve öğretmenlerin kültürel duyarlılıkla hareket etmeleri ve öğrencilerin kimliklerini olumlu yönde geliştirecek eğitim stratejileri benimsemeleri gerekmektedir.

Almanya'daki eğitim sistemi içinde yer alan Türk öğretmenler, öğrencilere sadece dil öğretimi sağlamakla kalmayıp aynı zamanda Türk kültürünü ve değerlerini aktarma görevini de üstlenmektedirler. Bu süreçte öğretmenlerin etkili iletişim becerileri ve kapsayıcı eğitim yöntemleri, öğrencilerin hem akademik başarılarını hem de sosyal uyumlarını destekleme açısından kritik öneme sahiptir. Dolayısıyla öğretmenler, Türkçe derslerini verirken çocukların ana dillerini kullanarak daha geniş bir kültürel ve toplumsal bağlamda kendilerini ifade etmelerine olanak tanımalıdır.

Sonuç olarak Almanya'da Türk kökenli çocuklara Türkçe öğreten öğretmenler, dil öğretimi yoluyla sadece iletişim becerilerini artırmakla kalmayıp öğrencilerin kültürel kimliklerini korumalarına ve geliştirmelerine yardımcı olmakta, böylece çok kültürlü bir toplumda yerlerini sağlamlaştırmalarını desteklemektedirler. Eğitimcilerin bu rolleri, Türk öğrencilerin Almanya'daki entegrasyonu ve toplumsal uyumu açısından hayati bir önem taşımaktadır ve bu öğretmenlerin eğitim yöntemleri, değer yargıları ile doğrudan ilişkilidir. Söz konusu yargılar, Türkiye ile Almanya arasında köprü kurma ve kültürel aktarımı sağlama görevini üstlenen eğitimcilerin kapsayıcılığı ve etkinliği açısından merkezi bir rol oynamaktadır.

KAYNAKLAR

Bahtiyar, A. ve Can, B., 2016. An Investigation of Problem-Solving Skills of Preservice Science Teachers, *Educational Research and Reviews*, 11(23), 2108-2115.

Büyüköztürk, S., Kılıç Çakmak, E., Akgün, O. E., Karadeniz, S. ve Demirel, F., (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F., 2020. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (28. Baskı), Ankara: Pegem Yayınları.

Çağlar, A. (2005). *Okul Öncesi Dönemde Değerler Eğitimi*. Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar 2. (Ed. Sevinç). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

Demirutku, K., & Sümer, N. (2010). Temel değerlerin ölçümü: Portre değerler anketinin Türkçe uyarlaması. *Türk psikoloji yazıları*, 13(25), 17-25.

Groeneveld, R. A. and Meeden, G. (1984). Measuring skewness and kurtosis. *Journal of the Royal Statistical Society Series D: The Statistician*, 33(4), 391-399.

Hopkins, K. D., & Weeks, D. L. (1990). Tests for normality and measures of skewness and kurtosis: Their place in research reporting. *Educational and psychological measurement*, 50(4), 717-729.

Tavşancıl, E., 2002. *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Kalkan, H. K. (2016). *Almanya'da ve Türkiye'de Ortaöğretimde Okutulan Ders Kitaplarına Edebiyat Didaktiği Açısından Bir Yaklaşım*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları

Kulaksızoğlu, A. ve Dilmaç, B. (2000). *İnsani Değerler Eğitimi Programı*. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı:12.

Kuşdil, M.E., & Kağıtçıbaşı, Ç. (2000). *Türk Öğretmenlerin Değerler Yönelimi ve Schwartz Değer Kuramı*, Türk Psikoloji Dergisi, 15 (45), 59-76.

Palo, G. (2014). *Türkiye'den Almanya'ya Göç ve Türkiye Göçmenlerinin Almanya'daki Halk Kütüphanelerini Kullanma Durumu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: Free Press